

Evaluatie pilot Financieringslink

Amsterdam, september 2016
In opdracht van het ministerie van Economische Zaken

Evaluatie pilot Financieringslink

Eindrapport

Nicole Rosenboom
Ward Rougoor
Julie Fijnje
Cindy Biesenbeek

seo economisch onderzoek

“De wetenschap dat het goed is”

SEO Economisch Onderzoek doet onafhankelijk toegepast onderzoek in opdracht van overheid en bedrijfsleven. Ons onderzoek helpt onze opdrachtgevers bij het nemen van beslissingen. SEO Economisch Onderzoek is gelieerd aan de Universiteit van Amsterdam. Dat geeft ons zicht op de nieuwste wetenschappelijke methoden. We hebben geen winst-oogmerk en investeren continu in het intellectueel kapitaal van de medewerkers via promotietrajecten, het uitbrengen van wetenschappelijke publicaties, kennisnetwerken en congresbezoek.

SEO-rapport nr. 2016-68

ISBN 978-90-6733-828-8

Copyright © 2015 SEO Amsterdam. Alle rechten voorbehouden. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen, onderzoeken en collegesyllabi, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld. Gegevens uit dit rapport mogen niet voor commerciële doeleinden gebruikt worden zonder voorafgaande toestemming van de auteur(s). Toestemming kan worden verkregen via secretariaat@seo.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	1
2	De pilot Fink.....	3
2.1	Doel van Fink	3
2.2	Werking van Fink	4
2.3	Doelgroepen.....	5
3	Gebruiksdata van Fink.....	9
4	Ervaringen met Fink.....	15
4.1	Algemeen	15
4.2	Ondernemers	15
4.3	Intermediairs	16
4.4	Financiers.....	20
5	Conclusies & aanbevelingen.....	23
Bijlage A	Enquête	27

1 Inleiding

Veel mkb-ondernemers hebben moeite om financiering te krijgen. Daarom startte het ministerie van Economische Zaken de pilot Financieringslink (Fink) – een online portal waar het mkb een financieringsverkenning kan indienen. Fink moet het aanvragen van financiering vereenvoudigen en zo de financiering aan midden-en kleinbedrijf te stimuleren. Maar lukt dat ook?

Tussen 2010 en 2012 is de zakelijke kredietverlening - in het bijzonder bedragen tot € 250.000 - met 14% sterk afgenomen. Het totale volume van uitstaande bankleningen aan het bedrijfsleven, daalde in dezelfde periode slechts 4%. Doordat banken de risico's in aanloop naar de crisis hebben onderschat, zijn zij strenger geworden in het toezeggen van kredieten. Bovendien kunnen financiers niet altijd goed inschatten of een ondernemer voor een krediet in aanmerking komt, omdat de aangeleverde informatie niet altijd voldoende is. De kosten om de kredietwaardigheid van een mkb-er in te schatten zijn naar verhouding hoog, terwijl de renteopbrengst, vanwege de kleinere kredietomvang, per definitie laag is.¹ Daarom startte het ministerie van Economische Zaken pilotproject Fink, om het aanvragen van financiering eenvoudiger te maken en zo de financiering aan midden-en kleinbedrijf te stimuleren. Door meer inzicht te krijgen in de profielen van mkb-bedrijven en de gestandaardiseerde financiële informatie, zullen financiers bovendien lagere kosten hebben voor het beoordelen van financiering aan het mkb.

Over Fink

Fink is een online portaal waar mkb-ondernemers bij meerdere financiers tegelijk een verkenningaanvraag kunnen indienen. Zij zien daardoor snel of zij een kans maken om financiering te ontvangen bij de geselecteerde financier(s).

Fink richt zich zowel op het verbeteren van het aanvragen als beoordelen van financiering. Daarvoor maakt Fink gebruik van Standard Business Reporting (SBR) – een methode om het aanleveren van financiële gegevens te standaardiseren. De pilot is in september 2015 gestart en heeft een looptijd van één jaar. In de pilot wil het ministerie kennis en ervaring opdoen met SBR en het onderliggende online aanvraagportaal. Levert Fink een bijdrage aan het oplossen van de knelpunten bij mkb-financiering?

Fink brengt ondernemers in contact met financiers en geeft hen de mogelijkheid te verkennen waar zij financiering kunnen aanvragen. Ondernemers kunnen er voor kiezen dit zelf te doen, of deze verkenning door een intermediair te laten uitvoeren. Voor financiers biedt Fink de mogelijkheid om financieringsaanvragen van ondernemers te bekijken en beoordelen of deze binnen hun doelgroep vallen.

Over dit rapport

Het hoofddoel van Fink is het verbeteren, standaardiseren en ontsluiten van informatie over het mkb, d.m.v. SBR, ten behoeve van de verkenningaanvraag, waardoor financiering aanvragen en het beoordelen daarvan efficiënter wordt. Het ministerie heeft SEO Economisch Onderzoek

¹ Kamerstukken II, DGBI-O / 14108322

(SEO) gevraagd het effect van Fink op het gestelde doel te meten. In dit rapport doet SEO verslag van haar onderzoek. Dit rapport is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving van het doel, de werking en de doelgroep van het portal Fink. De data uit het portal Fink geeft inzicht in het aantal financieringsverkenning die in het afgelopen jaar zijn ingediend en of deze zijn goedgekeurd of afgekeurd. Dit wordt beschreven in hoofdstuk 3. Onderdeel van het onderzoek is om via interviews en een webenquête inzicht te krijgen in onder andere het gebruik van Standard Business Reporting en de huidige status van de financieringsaanvragen. De resultaten hiervan zijn beschreven in hoofdstuk 4. Het rapport sluit af met conclusies en aanbevelingen van zowel de gebruikers van Fink als de onderzoekers.

2 De pilot Fink

Fink richt zich vooral op het kleinbedrijf met een financieringsbehoefte tot € 250.000. In de pilotfase konden zij via Fink bij 18 financiers een financieringsverkenning indienen. Daarvoor maakt Fink onder meer gebruik van Standard Business Reporting (SBR) – een methode om het aanleveren van financiële gegevens te standaardiseren. Er is sinds september 2015 door circa 30 intermediairs een aanvraag ingediend namens een ondernemer.

2.1 Doel van Fink

Het doel van het platform is het verlagen van de drempel tot het doen van een aanvraag, een snellere reactie en snellere financiering en het werken met actuele informatie. Fink beoogt zowel aan de kant van de aanvragers als aan de kant van de financiers verbetering te brengen. Aan de kant van de aanvrager spelen het verlagen van de drempel tot het doen van een aanvraag, transparantie van de informatievoorziening en een snellere beoordeling van de financieringsaanvraag een rol. Aan de zijde van de financiers beoogt Fink de behandelingskosten van de financieringsaanvraag te verlagen door de kwaliteit en actualiteit van de aanvraag te verhogen en deze zoveel mogelijk te standaardiseren.

Er zijn 18 financiers aangesloten bij Fink: aanbieders van crowdfunding en factoring, business angels netwerken, investeringsmaatschappijen, een kredietunie en een MKB-beurs. Grootbanken zijn ook benaderd om deel te nemen aan de pilot, maar hebben daar van afgezien.

Standard Business Reporting

Fink maakt gebruik van Standard Business Reporting, een methode om het aanleveren van financiële gegevens te standaardiseren (zie Box 2.1). Hierdoor leveren ondernemers een tiental van hun financiële gegevens aan bij meerdere financiers op een gestandaardiseerde manier direct vanuit de eigen bedrijfsadministratie. Door gebruik te maken van SBR kunnen financiers de slagingskans van de individuele financiersaanvraag sneller en beter beoordelen. De Fink-taxonomie is in samenspraak met de pilotdeelnemers in een aantal sessies tot stand is gekomen.

Box 2.1 Standard Business Reporting (SBR)

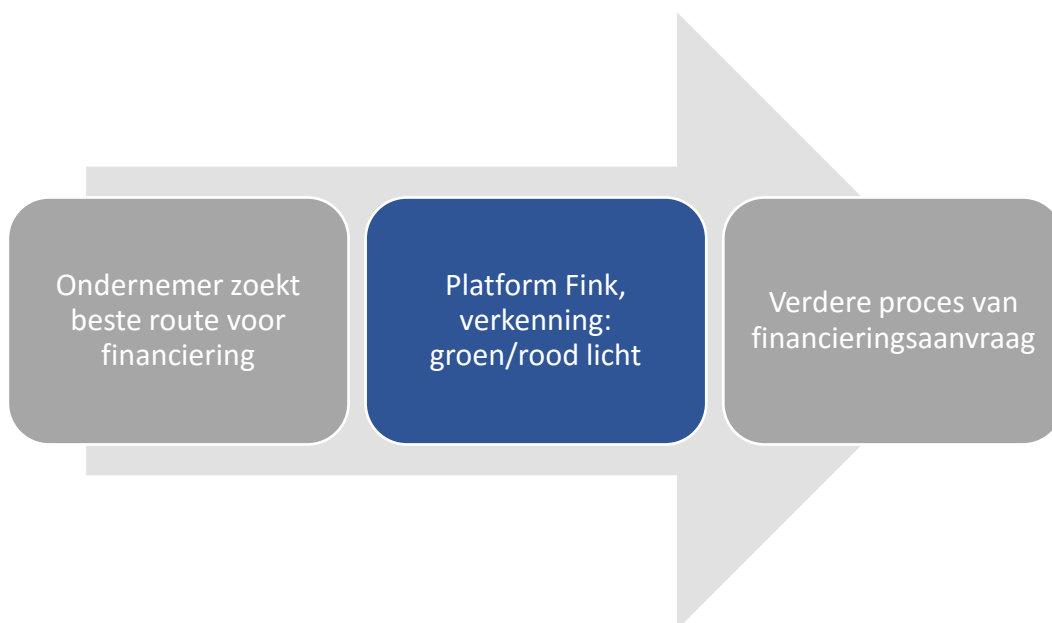
Standard Business Reporting (SBR) is de exclusieve aanlevermethode voor een aantal verplichte rapportages aan de overheid. Bedrijven in Nederland moeten jaarlijks veel verplichte (financiële) rapportages aanleveren aan verschillende partijen, waaronder banken en overheden. SBR is de nationale standaard voor de digitale uitwisseling van alle bedrijfsmatige rapportages. Hierdoor worden gegevens in de bedrijfsadministratie eenmalig op een standaard manier vastgelegd. Door gegevens op een standaard manier te 'labelen' in de administratie, ontstaat eenduidigheid en zijn ze herbruikbaar voor verschillende rapportages. Ondernemers en intermediairs hebben daardoor minder werk aan het samenstellen en aanleveren van verschillende (verplichte) rapportages. Standard Business Reporting is een aanpak die steeds meer internationaal wordt gebruikt. In Nederland maken banken, de Belastingdienst, het CBS en de Kamer van Koophandel al gebruik van SBR. Andere uitvragende partijen gaan daarom voor steeds meer rapportages gebruikmaken van SBR, dit om geautomatiseerd gegevens binnen een keten snel en veilig uit te wisselen. Met

SBR wordt de kwaliteit van rapportages verbeterd en is de aangeleverde informatie van hogere betrouwbaarheid.²

2.2 Werking van Fink

Het platform ziet op het middelste blok uit Figuur 2.1. Het blok hieraan voorafgaand – ondernemingen zijn op zoek naar een financier en financiering – valt buiten dit onderzoek. Er kunnen daarom geen uitspraken worden gedaan over de niet-gebruikers van Fink en de algemene naamsbekendheid van het platform. Het laatste blok vindt niet plaats via Fink en valt hiermee buiten het zichtveld van het platform. Via de enquête en interviews is geprobeerd dit voor een deel nog in kaart te brengen.

Figuur 2.1 Financieringsroute Fink

Bron: SEO Economisch Onderzoek

Ondernemers kunnen een financieringsaanvraag indienen door in te loggen op het beveiligde portaal of door middel van software die de Fink-aanvraag mogelijk maakt. Vervolgens worden de volgende gegevens opgevraagd³:

1. Basisinformatie over de onderneming: KvK-nummer, oprichtingsdatum, statutaire handelsnaam, sector (SBI-code) en adres
2. Gewenst bedrag en doel van de financiering
3. Balans en winst- en verliesrekening van het afgelopen jaar
4. Financiële gegevens over het lopende boekjaar
5. Verwachtingen van omzet, nettoresultaat na belasting en winst voor de aankomende twee jaar

² www.sbr-nl.nl/

³ [www.financieringslink.nl/fileadmin/FinkDocumenten/Welke gegevens hebt u nodig voor uw financieringsaanvraag.pdf](http://www.financieringslink.nl/fileadmin/FinkDocumenten/Welke_gegevens_hebt_u_nodig_voor_uw_financieringsaanvraag.pdf)

Ondernemers selecteren vervolgens de financier(s) waarbij zij willen kijken of een aanvraag kans maakt. Dit is de verkennende fase. Financiers moeten deze verkenning binnen een termijn van drie werkdagen goedkeuren (groen licht geven) of afkeuren (rood licht). Zij kunnen criteria bij Fink instellen, waardoor een gedeelte van de aanvragen automatisch wordt goedgekeurd of afgewezen. Voorbeelden van deze criteria zijn de voorwaarde dat de onderneming een omzet van meer dan € 50.000 heeft gerealiseerd of minstens één jaar winst heeft gehaald in de afgelopen twee jaren.⁴

De resterende aanvragen worden beoordeeld door de financier. Na het groene licht is het aan de ondernemer om contact op te nemen met de financier(s) voor een verdere bespreking van de financieringsaanvraag.⁵

2.3 Doelgroepen

2.3.1 Ondernemers

De doelgroep van Fink bestaat uit het middenbedrijf (50-250 werknemers), het kleinbedrijf (1-50 werknemers en ZZP-ers (geen werknemers). In navolging op de conclusies van McKinsey⁶ is daarbij speciale aandacht voor het kleinbedrijf met een financieringsbehoefte tot € 250.000. Uit onderzoek van DNB (2014) is namelijk gebleken dat in de periode 2010-2012 de kredietverlening in de vorm van kleine leningen (tot € 250.000) met 14 procent veel sterker is teruggevallen dan het totaal aantal leningen (tot € 10 miljoen) wat met 4 procent daalde. Het is hierbij aannemelijk dat deze kleinere leningen voornamelijk bestemd zijn voor het mkb.

Deze kleine bedrijven zijn vaak conjunctuurgevoelig en de afgelopen jaren hard geraakt door de financiële crisis. De afgenomen binnenlandse vraag heeft de kredietvraag van het mkb sterk doen afnemen. Daarnaast worden belangrijke sectoren van het kleinbedrijf geconfronteerd met structurele veranderingen waar menig kleine ondernemer niet (of niet goed) op weet te reageren. Ook hebben deze bedrijven sinds de crisis te maken met een zwakke financiële positie, een laag eigen vermogen en een lagere rentabiliteit. Hierdoor kunnen zij zeer moeilijk aan eigen of vreemd vermogen komen. Mede door de crisis zijn daarnaast de kapitaaleisen voor banken verhoogd, waardoor het minder aantrekkelijk gemaakt is om leningen te verstrekken aan het relatief risicovolle kleinbedrijf.^{7,8}

Om de groei van het Nederlandse kleinbedrijf te herstellen is onder meer geschikte en voldoende financiering nodig. Hiervoor zijn door McKinsey (2014) enkele oplossingsrichtingen opgesteld voor het duurzaam herstellen van het Nederlandse kleinbedrijf. Dit begint allemaal met het vergroten van de beschikbare data, voor betere en efficiëntere risicobeoordeling. Met de invoering van Standard Business Reporting (SBR) is een eerste stap gezet in de richting van digitale, gestandaardiseerde rapportage en gegevensuitwisseling tussen verschillende partijen. Een uitbreiding en breder gebruik van SBR zal het voor nieuwe en bestaande kredietverstrekkers gemakkelijker maken

⁴ Aldus een financier, tijdens een interview.

⁵ www.financieringslink.nl/aan-de-slag-met-fink/voor-financiers/

⁶ McKinsey (2014) Het kleinbedrijf: Grote motor van Nederland. Juni 2014.

⁷ Kamerstukken II, DGBI-O / 14108322

⁸ McKinsey (2014).

een goede risico-inschatting te doen: de efficiëntie op de kredietmarkt zou kunnen toenemen en toetredingsbarrières voor nieuwe aanbieders zouden kunnen worden verlaagd.

Ten tijden van het McKinsey rapport in 2014 gaven banken aan dat het mkb vrijwel niet in aanmerking komt voor het aantrekken van vreemd vermogen via bancair krediet. Hierdoor dient volgens McKinsey het beschikbaar vreemd en eigen vermogen voor het kleinbedrijf te worden vergroot. Dit kan tot stand komen door het aantal kredietaanbieders van vreemd vermogen te vergroten. Binnen de financiering van vreemd vermogen is er in het bijzonder behoefte aan financiering van werkkapitaal.⁹ Voor 43 procent van de kleinbedrijven is het verkrijgen van werkkapitaal een reden om financiering aan te vragen.¹⁰ Huidige kredietverstrekkers hanteren doorgaans echter strenge eisen voor het doel van de lening, en één ervan is dat de lening *niet* mag worden gebruikt als werkkapitaal.

Doordat de relevante financiële informatie momenteel besloten is in verschillende bronnen, kost het ondernemingen veel tijd om hun administratie in de geschikte vorm te rapporteren. Met SBR worden de gegevens in de bedrijfsadministratie eenmalig op een standaard manier vastgelegd. Echter valt op te merken dat SEO slechts één onderneming kon identificeren die zelf een aanvraag heeft gedaan bij Fink. De andere ondernemers hebben voor hun aanvraag via Fink gebruik gemaakt van een financiële intermediair.

2.3.2 Intermediairs

Intermediairs staan ondernemers bij in het indienen van een aanvraag of dienen in de meeste gevallen zelf een financieringsaanvraag in namens een ondernemer.

Fink is in september 2015 gestart met zeven deelnemende intermediairs. Deze hebben allen een intentieverklaring getekend waarmee hun betrokkenheid is geformaliseerd. Na september is deze formele stap komen te vervallen en konden intermediairs zich (ook kosteloos) aanmelden. Na deze vrije aanmelding is het aantal deelnemende intermediairs gedurende het pilot jaar gegroeid tot circa 30.

2.3.3 Financiers

Aan de andere kant bevinden zich de financiers. Zij ontvangen de financieringsaanvragen die zijn ingediend door ondernemers en intermediairs. Voor het succes van Fink is de deelname van financiers minstens zo belangrijk als de deelname van ondernemers en intermediairs.

Fink is gestart met zeven deelnemende financiers. In november zijn vervolgens drie extra financiers /toegelaten gevolgd door nog eens acht in februari en maart. Het totaal aantal deelnemende financiers komt zodoende op 18.¹¹

Tabel 2.1 geeft weer op welke wijze deze 18 financiers zijn verdeeld naar financieringsmodus. In totaal doen vier crowdfunding platforms mee en evenzoveel financiers die factoring aanbieden.

⁹ DNB (2014). Kredietverlening en bancair kapitaal

¹⁰ McKinsey (2014), zij baseren zich op de Financieringsmonitor 2013-2.

¹¹ Het maximum aantal deelnemende financiers is vooraf gesteld op twintig. Daarvan zijn twee plekken vrijgehouden voor financiers die hebben aangekondigd geïnteresseerd te zijn. Uiteindelijk zijn deze twee plekken echter niet ingevuld.

Ook is een aantal Business Angel Netwerken en investeringsmaatschappijen betrokken. Drie financiers bieden ‘gewoon’ zakelijk krediet. Onder deze drie zijn geen banken.

Tabel 2.1 Er doen relatief veel crowdfunding- en factoring financiers mee aan Fink

Type financier	Aantal
Crowdfunding	4
Factoring	4
Business Angel Netwerk	3
Zakelijk Krediet	3
Investeringsmaatschappij	2
Krediet Unie	1
MKB-beurs	1
Totaal	18

Bron: SEO Economisch Onderzoek op basis van documentatie van het ministerie van Economisch zaken.

2.3.4 Softwareleveranciers

Voor de technische realisatie van de Fink financieringsaanvraag zijn softwareleveranciers aan zet om de markt te ondersteunen met oplossingen voor hun eindgebruikers (intermediairs en ondernemers). Om die reden is bij het benaderen van softwareleveranciers aangesloten bij partijen die al ervaring hadden met SBR. Hiervoor zijn softwareleveranciers in aanloop naar de pilot geïnformeerd en benaderd. Sommige partijen toonden wel interesse maar hebben vervolgens besloten niet deel te nemen. Daarnaast zijn bij de pilot betrokken partijen actief aan de slag gegaan met het betrekken van softwareleveranciers vanuit hun netwerk. Dit heeft geresulteerd in vier softwareleveranciers die bereid waren om deel te nemen aan de pilot.

3 Gebruiksdata van Fink

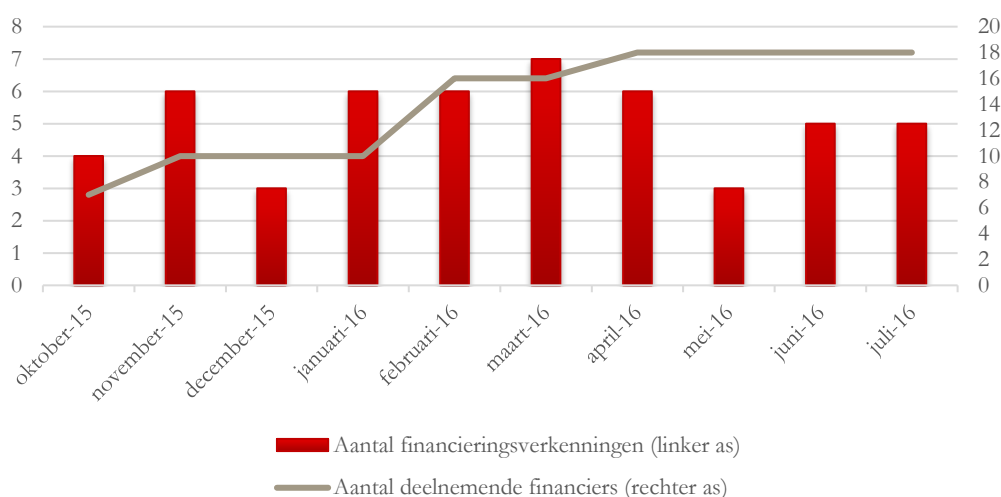
Er zijn 49 unieke aanvragen ingediend bij meerdere financiers tegelijk. Gemiddeld keuren financiers 19 procent van de financieringsverkenningen goed. 90 procent van de door intermediairs en ondernemers ingediende aanvragen krijgt van tenminste één financier groen licht. Er zijn grote verschillen zichtbaar tussen financiers als het gaat om reactiesnelheid en welwillendheid om financieringsverkenningen te beoordelen. De gemiddelde reactietermijn van drie werkdagen wordt slechts door enkele financiers gehaald.

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de data van gebruikers van Fink. Dit betreft het aantal aanvragen, de reactietijd en het type reactie. Het platform en de achterliggende ICT omgeving verzamelen helaas geen gegevens over de omvang van de aangevraagde financiering, de omvang van de aanvragen onderneming en andere bedrijfskenmerken (sector, omzet en aantal werknemers). De reden hiervoor is het waarborgen van privacy, de indiener deelt zijn informatie alleen met de door hem geselecteerde financiers op het platform. Hierdoor is het niet mogelijk vast te stellen welke doelgroep er uiteindelijk wordt bediend door Fink.

In totaal zijn in de periode oktober 2015 tot en met juli 2016 49 aanvragen ingediend door intermediairs en ondernemers. Per maand schommelt dit aantal tussen de drie en de zeven (zie Figuur 3.1). Het aantal deelnemende financiers is gedurende de pilot toegenomen. Dit lijkt echter niet te hebben geleid tot meer aanvragen.

Binnen de pilot zijn twee perioden identificeerbaar. De periode tot aan april 2016 kan gezien worden als opstartfase waarin gaandeweg (op verzoek van gebruikers) functionaliteiten zijn toegevoegd. De tweede periode loopt van mei tot september 2016.¹²

Figuur 3.1 Gemiddeld zijn ongeveer vijf financieringsverkenningen per maand ingediend

Bron: SEO Economisch Onderzoek op basis van data uit de portal Fink

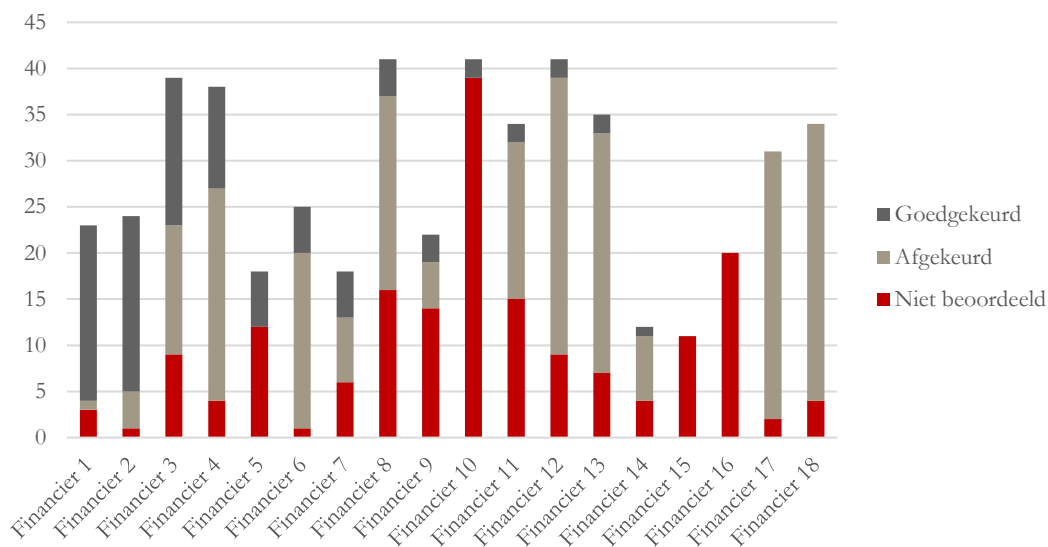
¹² Consultatiedocument Fink: Naar versterking van transparantie in de markt van mkb-financieringen. Juni 2016.

Eén van de voordelen van Fink ten opzichte van een reguliere aanvraag is dat een financieringsverkenning simultaan bij meerdere financiers kan worden ingediend. Gemiddeld is elke financieringsverkenning bij iets minder dan tien verschillende financiers ingediend. De indiener bepaalt bij welke financiers hij de verkenning indient. De deelnemende financiers hebben gezamenlijk 507 financieringsverkenningen ontvangen.¹³

Figuur 3.2 laat zien hoe financiers vervolgens de door hen ontvangen financieringsverkenning hebben beoordeeld. De beoordeling is gedeeltelijk een automatisch proces. Sommige financiers hebben bij het aanmelden zogenoemde knock-out criteria geformuleerd waaraan een financieringsverkenning moet voldoen. Zo kan een maximum financieringsbedrag worden opgegeven of eisen ten aanzien van winstgevendheid of leeftijd van de aanvrager. Op het moment dat een financieringsverkenning voldoet aan de knock-out criteria wordt deze door Fink automatisch goedgekeurd. De aanvrager ontvangt dan bericht. Op het moment dat een financieringsverkenning niet voldoet aan de knock-out criteria van een financier wordt deze automatisch afgekeurd, ook dan ontvangt de aanvrager automatisch bericht.

De financieringsverkenning die niet op basis van de ingegeven knock-out criteria kunnen worden afgehandeld, worden ter beoordeling aan de financier voorgelegd. Deze moet dan handmatig een beoordeling geven (afwijzen of goedkeuren). Deze beoordeling dient in beginsel binnen drie werkdagen plaats te vinden.

Figuur 3.2 Het aandeel goedgekeurde aanvragen verschilt van financier tot financier

Bron: SEO Economisch Onderzoek op basis van data uit de portal Fink

In de bovenstaande figuur is zichtbaar dat zowel het aantal financieringsverkenningen per financier als de beoordeling een grote spreiding laten zien. Een aantal financiers heeft meer dan veertig financieringsverkenningen ontvangen. Dit betekent dat meer dan 80 procent van alle middels Fink

¹³ Ter verduidelijking. Het aantal unieke financieringsaanvragen is 49. Verschillende financiers hebben echter dezelfde financieringsverkenning ontvangen. Het aantal unieke combinaties van financier en financieringsverkenning is 507. Gemiddeld heeft een financier 28 unieke financieringsverkenningen ontvangen.

ingediende financieringsverkenningen (ook) bij hen is ingediend. Andere financiers hebben slechts tien tot twintig financieringsverkenningen ontvangen. Ook wat betreft het percentage goedgekeurd zijn er aanzienlijke verschillen waarneembaar. Gemiddeld wordt 19 procent van de financieringsverkenningen goedgekeurd en 46 procent afgekeurd. Relatief veel (35 procent) van de financieringsverkenningen blijven onbeoordeeld door financiers. Dit betekent dat aanvragers niet van alle financiers bij wie de financieringsverkenning is ingediend een reactie hebben ontvangen. Aanvragers hebben desalniettemin in bijna alle gevallen een reactie ontvangen van tenminste één financier.¹⁴ Van de 49 financieringsverkenningen zijn er 44 tenminste door één financier positief beoordeeld (Tabel 3.1)

Tabel 3.1 De meeste financieringsaanvragen zijn door ten minste één financier goedgekeurd.

	Aantal financieringsverkenningen
Door geen enkele financier goedgekeurd	5
Door één financier goedgekeurd	13
Door twee financiers goedgekeurd	18
Door drie financiers goedgekeurd	9
Door meer dan drie financiers goedgekeurd	4
Totaal	49

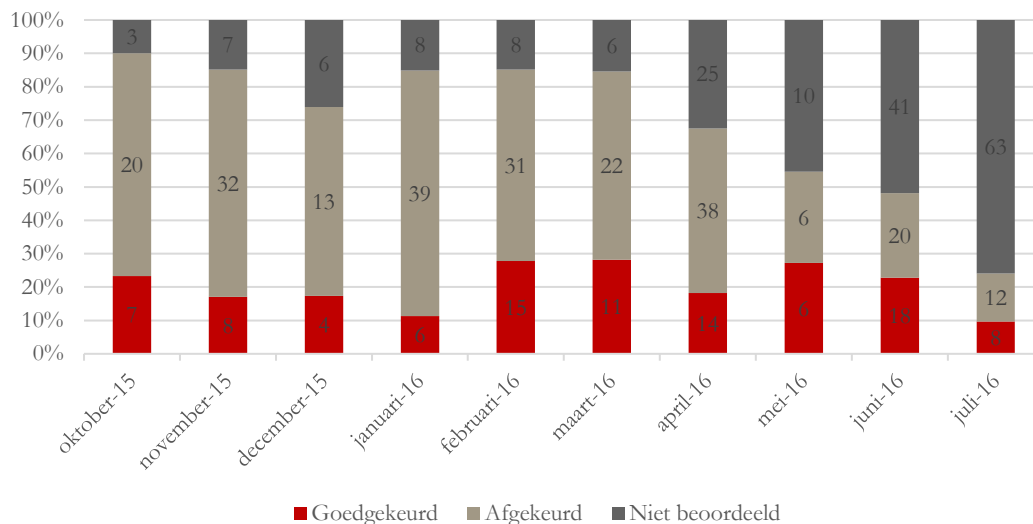
Bron: SEO Economisch Onderzoek op basis van data uit de portal Fink.

Een analyse van de gegeven beoordelingen door de tijd laat zien dat het aantal aanvragen dat door financiers niet beoordeeld wordt vanaf april 2016 een toename laat zien (Figuur 3.2). Voor de maand juli ligt voor de hand dat (nog) niet alle financieringsverkenningen zijn beoordeeld.¹⁵ Het is evenwel opvallend dat ook de aanvragen uit de maanden mei en juni door slechts de helft van aangeschreven financiers zijn beoordeeld. Mogelijk duidt dit erop dat er een aantal financiers naar het einde van de pilotperiode toe minder geneigd is om de ingediende financieringsverkenningen te beantwoorden of er spelen andere zaken.

¹⁴ Een financieringsverkenning is slechts bij één enkele financier ingediend en deze heeft geen reactie gegeven. Dit is de enige financieringsverkenning waarbij de aanvrager van geen enkele financier een beoordeling (goedkeuring of afwijzing) heeft ontvangen.

¹⁵ De data uit de portal Fink die zijn gebruikt in dit onderzoek is up to date tot en met 19 juli. Voor de aanvragen die in de dagen direct daarvoor zijn ingediend is zodoende de gemiddelde reactietermijn nog niet verstreken.

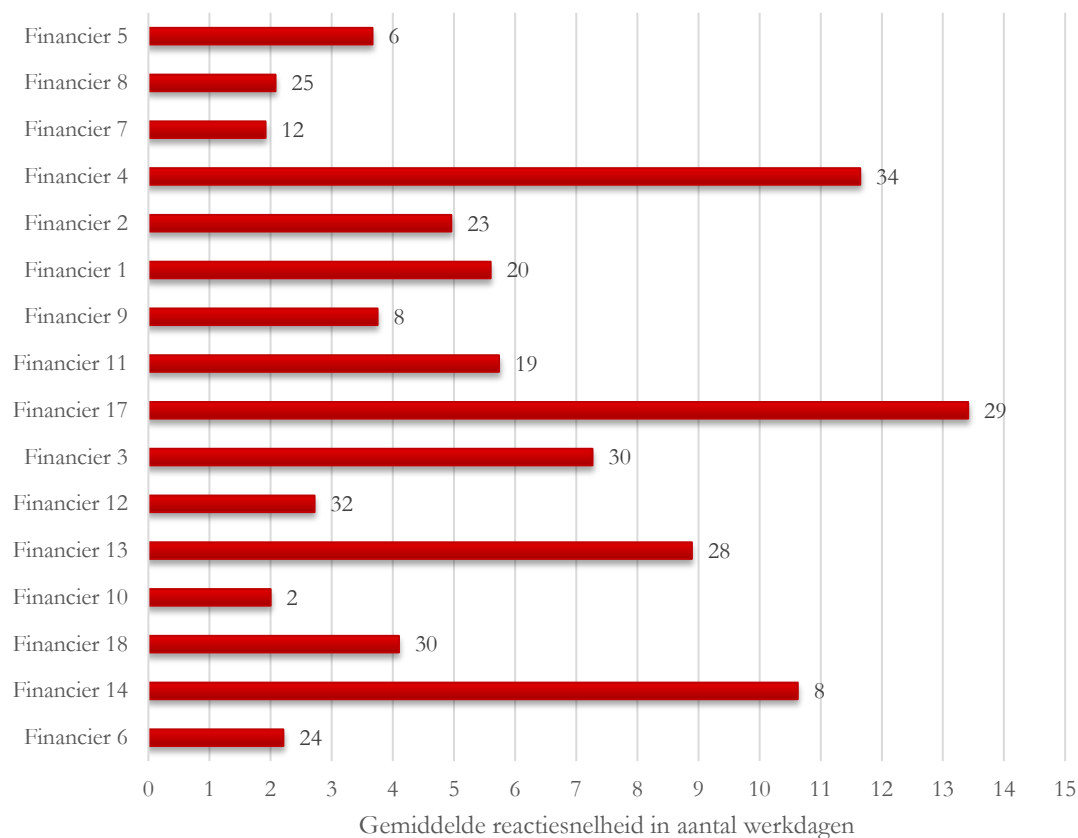
Tabel 3.2 Vanaf april 2016 neemt het aandeel niet beoordeelde financieringsverkenningen toe

Bron: SEO Economisch Onderzoek op basis van data uit de portal Fink.

Behalve dat een relatief groot deel van de financieringsverkenningen onbeantwoord blijft, blijkt dat er maar weinig financiers zijn die gemiddeld binnen de gestelde drie dagen reageren. Dit geldt zelfs indien enkel naar de financieringsverkenningen worden gekeken die wél zijn beantwoord. In Figuur 3.3 is per financier de gemiddelde reactietermijn gegeven in werkdagen. Hierbij moet worden opgemerkt dat er geen notificatie aan de financiers wordt verstuurd op het moment dat iemand hen een aanvraag stuurt. Dat moeten financiers zelf in de gaten houden door in te loggen.

Figuur 3.3 Maar weinig financiers reageren gemiddeld binnen drie werkdagen* (labels betreft aantal behandelde aanvragen)

Bron: SEO Economisch Onderzoek op basis van data uit de portal Fink. *Hierbij zijn niet beoordeelde financieringsverkenningen buiten beschouwing gelaten. Deze aantallen zijn afgekeurde (46%) en goedgekeurde (19%) aanvragen. Van alle aanvragen is 35% niet beoordeeld.

Vijf van de zestien¹⁶ financiers reageren gemiddeld binnen de gestelde drie werkdagen.¹⁷ De gemiddelde reactietermijn over alle financiers is iets meer dan vijf werkdagen. Daarbij zijn niet beantwoorde financieringsverkenningen buiten beschouwing gelaten.

Een deel van de financieringsverkenningen wordt zoals gezegd automatisch beantwoord op basis van de door financiers ingegeven knock-out criteria. Uit de beschikbare gegevens is niet één op één af te leiden in welke gevallen de beoordeling automatisch is geweest. Als ruwe benadering kan worden aangenomen dat alle financieringsverkenningen die binnen vijf minuten zijn beantwoord, automatisch zijn uitgevoerd. Van de in totaal 330 keer dat een beoordeling is gegeven (afgewezen of goedgekeurd) is dit 78 keer binnen vijf minuten na het indienen van de financieringsverkenning gebeurd. Op basis hiervan kan dus gesteld worden dat ongeveer een kwart van de financieringsverkenningen automatisch is beantwoord. Hierbij valt op dat het overgrote merendeel (75 van de 78) is afgewezen. Voor de aanvragen die overblijven is handmatige beoordeling door de betreffende

¹⁶ Er zijn twee financiers die geen enkele aanvraag hebben goed- of afgekeurd dus die vallen hier buiten

¹⁷ De reactie termijn van drie werkdagen is onderdeel van de door de in september gestarte intermediairs en financiers ondertekende intentieverklaringen. Niet alle financiers en intermediairs die na september zijn gaan deelnemen hebben deze intentieverklaring hoeven ondertekenen. De reactietermijn van drie werkdagen wordt nog wel genoemd op de website van Fink.

financiers benodigd. Indien de 78 automatisch beantwoorde financieringsverkenningen buiten beschouwing worden gelaten, loopt de gemiddelde reactietermijn van de handmatige verwerkte financieringsverkenningen verder op tot iets meer dan tien dagen.

Conclusie

- Aanvragers hebben in bijna alle gevallen een reactie ontvangen van tenminste één financier. Van de 49 financieringsverkenningen zijn er 44 tenminste door één financier positief beoordeeld. Gemiddeld wordt door financiers 19 procent van de financieringsverkenningen goedgekeurd.
- 35 procent van de financieringsverkenningen blijft onbeantwoord. In de maanden april-juli loopt dit op tot tegen de 50 procent.
- De gemiddelde reactietermijn van drie werkdagen wordt slechts door enkele financiers gehaald. Hierbij is van belang te melden dat er geen mailnotificatie naar de financiers wordt verstuurd zodra zij een aanvraag hebben ontvangen.
- Er zijn grote verschillen zichtbaar tussen financiers als het gaat om reactiesnelheid en welwillendheid om financieringsverkenningen te beoordelen.

4 Ervaringen met Fink

Om een beeld te krijgen van de ervaringen met Fink zijn interviews afgenomen met ondernemers, intermediairs en financiers. Daarnaast is onder de deelnemers van Fink een webenquête uitgezet.

4.1 Algemeen

Er zijn acht interviews afgenomen met ondernemers, intermediairs en financiers.¹⁸ In de aanvullende enquête zijn vragen gesteld wat hun belangrijkste redenen zijn om deel te nemen aan de pilot Fink, hoe zij het gebruik van Standard Business Reporting ervaren en welke verbeterpunten zij zien.

Van alle deelnemers heeft 47% de enquête ingevuld, dit waren 10 van de 18 financiers en 13 van de 31 intermediairs. Gezien de kleine aantallen moeten de resultaten uit de interviews en webenquête beschouwd worden als individuele ervaringen. Wat betreft representativiteit, zijn de aantallen wellicht beperkt, maar beslaat het wel de mening van bijna de helft van alle betrokken die deel hebben genomen aan de pilot Fink.

Zowel tijdens de interviews als in de enquête wordt aan de ondernemers, intermediairs en financiers gevraagd wat hun algemene beeld van Fink is en of gesteld kan worden dat de pilot geslaagd is. De meerderheid van de respondenten geeft aan dat de pilot Fink er naar hun mening gedeeltelijk in is geslaagd deze doelstelling te realiseren.¹⁹ Daarnaast geven de anderen aan dat dit in beperkte mate of zelfs geheel niet is gerealiseerd. Ook tijdens de interviews worden uiteenlopende knelpunten en aandachtspunten aangekaart. Daarbij dragen de geïnterviewden verschillende verbeterpunten aan om Fink nu en in de toekomst beter aan te laten sluiten ten behoeve van de financieringsaanvragen van ondernemers. Hierin verschillen de intermediairs en financiers niet van mening.

Dit komt terug in de rapportcijfers die intermediairs en financiers geven aan Fink via de webenquête. Respondenten zijn gematigd positief. De modus is een 6.

De verkregen inzichten uit de interviews en webenquête worden in dit hoofdstuk beschreven. Er is een onderverdeling gemaakt naar de ervaringen van ondernemers, van de intermediairs en de financiers in de navolgende paragrafen.

4.2 Ondernemers

Zowel intermediairs als ondernemers zelf kunnen een financieringsaanvraag indienen via Fink. Uit de aangeleverde data van het ministerie bleken de meeste aanvragen via intermediairs te zijn gedaan.

¹⁸ Er is o.a. gesproken met MKB-Kredietcoach (intermediair), fKwadraat (intermediair), Qredits (financier), Funding Circle (financier) en Investormatch (financier).

¹⁹ De doelstelling is als volgt: “Het verbeteren, standaardiseren en ontsluiten van informatie over het MKB ten behoeve van de financieringsaanvraag waardoor financiering aanvragen efficiënter wordt.”

Tijdens het interview met een intermediair wordt aangegeven dat 90% van het kleinbedrijf inderdaad gebruik maakt van een accountant als het gaat om het aantrekken van financiering. SEO heeft van één ondernemer kunnen vaststellen dat deze zelf een aanvraag heeft ingediend bij Fink.

Via telefonische interviews is met drie ondernemers gesproken over hun financieringsaanvraag. Daaruit volgde dat één ondernemer uiteindelijk de financieringsaanvraag via de huisbank heeft geregeld en niet via Fink. Eén ondernemer heeft een aanvraag lopen via Qredits en heeft goede hoop dat dit gaat lukken. De laatste geeft echter aan geen zicht te hebben op de financiering. Deze laatste laat alles over aan diens intermediair.

Deze ondernemers geven daarbij aan weinig zicht te hebben op Fink, want zelf hebben zij het maar beperkt gebruikt. Voor ondernemers is het belangrijk om zo snel mogelijk duidelijkheid te krijgen over de mogelijkheid tot financiering, waarbij zij zo min mogelijk gegevens hoeven aan te leveren. Een financier gaf tijdens een telefonisch interview aan dat aanvragen van intermediairs van betere kwaliteit zijn dan aanvragen van ondernemers zelf. Dit komt omdat intermediairs of accountants er beter toe in staat zijn de benodigde financiële gegevens aan te leveren en te standaardiseren. Mogelijk zijn ondernemers niet de geschikte doelgroep voor Fink en kunnen financieringsaanvragen beter via intermediairs lopen voor een hogere kans van slagen.

4.3 Intermediairs

Om een beeld te krijgen van hoe de intermediairs Fink ervaren, is als eerst in de webenquête aan hen gevraagd wat voor hen de belangrijkste redenen waren geweest om deel te nemen aan de pilot Fink. Respondenten konden meerdere antwoordopties selecteren. Hierin geven respondenten voornamelijk aan dat Fink hen helpt de kans te vergroten op financiering voor de ondernemer, doordat er aan meerdere financiers een verkenning verstuurd kan worden (zie Figuur 4.1).

Figuur 4.1 Meerdere financiers zijn aangesloten, dus grotere de kans op financiering

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2016). N=13

Uit een interview met een intermediair kwam naar voren dat zowel ondernemers als intermediairs te weinig zicht hebben op de financieringsmogelijkheden naast de huisbank.

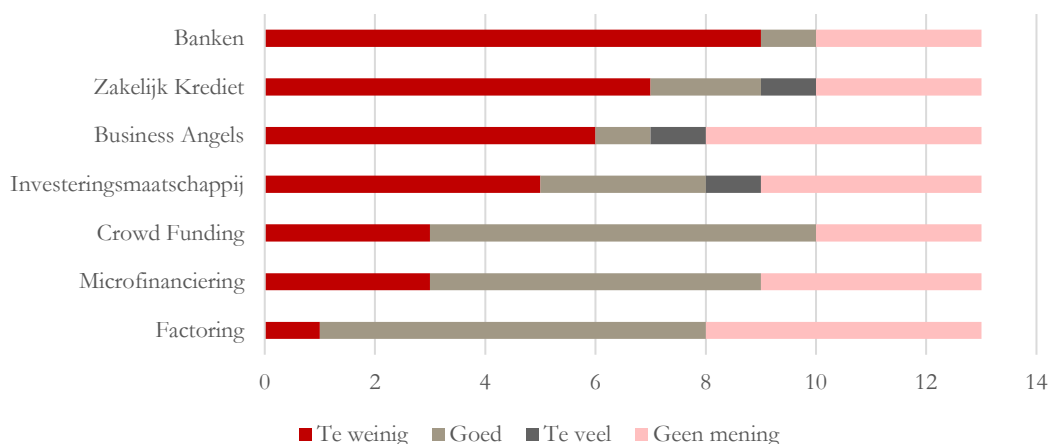
De meeste (10 respondenten) intermediairs geven aan niet uitsluitend gebruik te maken van Fink voor hun financieringsverkenningen. Drie intermediairs maken voor al hun financieringsbehoefte gebruik van Fink. De redenen om niet alleen gebruik te maken van Fink zijn dat de cliënten de voorkeur gaven aan een ander type financieringsverkenning (3), de beoogde financier niet aangesloten is bij Fink (2) of omdat het indienen van een financieringsverkenning bij Fink te veel tijd kost (1). Eén intermediair gaf aan dat hij dacht dat hij voor het aanvragen via SBR een boete kan krijgen van de AFM.²⁰ Een andere opgegeven reden is dat het door financiers gehanteerde rentepercentage erg hoog is.

In een interview met een intermediair kwam naar voren dat intermediairs mogelijk niet uitsluitend hun financieringsverkenningen indienen via Fink, omdat de aanwezige financiers op Fink weinig 'track record' hebben. De verwachting was dat de financiers op Fink gerenommeerde partijen zouden zijn met een kwaliteitskeurmerk. Aan de andere kant wordt ook aangegeven dat wanneer er financieringsverkenningen via Fink worden ingediend, financiers contact opnemen met de indiener, met het voorstel het proces direct bij hen te starten. Een voordeel voor de financier hiervan zou kunnen zijn dat ze niet gebonden zijn aan het dataformat van Fink maar hun eigen dataveristen kunnen opleggen. Het kan zijn dat dit gedrag het aantal niet-beoordeelde aanvragen vervuult doordat de verkenning in Fink weliswaar niet beoordeeld wordt, maar het proces tot financieringsaanvraag wel wordt voortgezet.

In het afgelopen jaar hebben verschillende typen financiers zich aangesloten bij Fink. Aan de intermediairs is gevraagd wat zij van de aantallen vinden. Dit is weergegeven in Figuur 4.2. Met name de banken en het zakelijk krediet worden gemist, terwijl de respondenten wel tevreden zijn over de aantal crowdfunding en factoring financiers. De afwezigheid van banken wordt ook tijdens het interview met een intermediair als een gemis geïdentificeerd. Aan de andere kant wordt door interview partners aangegeven dat Fink juist voor de financiering kan zorgen, welke voor banken onrendabel zijn en niet tot stand komen.

²⁰ Intermediairs die voor een onderneming een aanvraag doen via Fink, zijn in beginsel niet vergunningplichtig volgens de Wft. Dat is anders als het gaat om niet-zakelijk krediet, bijvoorbeeld een hypotheek. Zij treden dan immers op als bemiddelaar voor consumenten en daarvoor is een vergunning van de AFM verplicht. De opmerking van de intermediair laat zien dat het vermeende risico mee kan spelen bij het achterblijven van de verwachte aantallen aanvragen via Fink.

Figuur 4.2 30% van de intermediairs vindt het type financiering goed

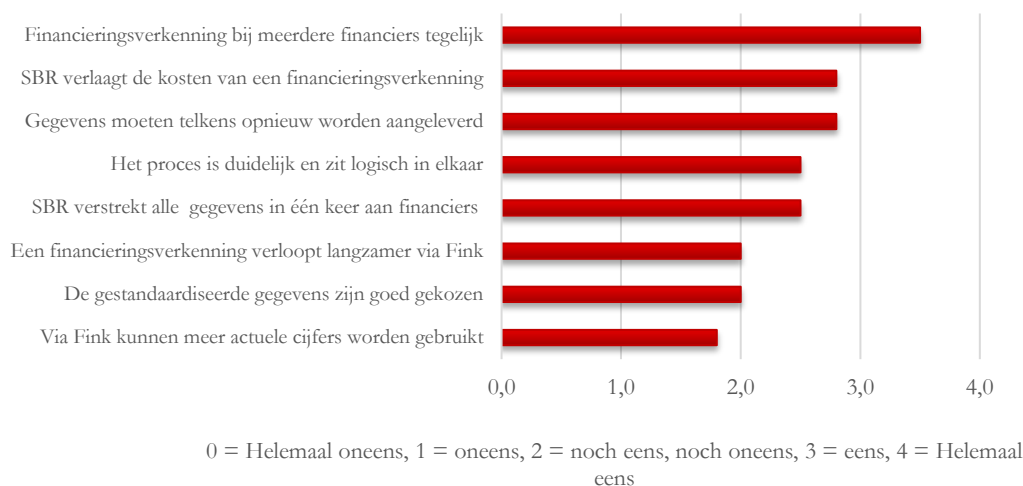

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2016). N=13

Standard Business Reporting

Fink maakt gebruik van Standard Business Reporting om zodoende de door de aanvragers aangeleverde informatie en financiële gegevens te standaardiseren. Aan de intermediairs is gevraagd hoe zij Standard Business Reporting ervaren. Aan de ene kant is men vooral tevreden met het gebruik van SBR doordat intermediairs graag een financieringsverkenning bij meerdere financiers tegelijk indienen. Terwijl het grootste nadeel is dat de aangeleverde gegevens in Fink niet meegenomen kunnen worden in het vervolgtraject en zodoende opnieuw moeten worden aangeleverd.²¹ Figuur 4.3 geeft weer hoe intermediairs SBR gemiddeld waarderen.

Figuur 4.3 Door SBR kunnen verkenningen bij meerder financiers gelijktijdig ingediend worden

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2016). N=13

²¹ Het ministerie geeft hierover aan dat hiervoor is gekozen om de kosten voor financiers laag te houden. Financiers kunnen de gegevens wel downloaden vanuit de portalen. Het al dan niet opnieuw moeten aanleveren is volgens het ministerie afhankelijk van de vraag hoe de financier de verdere aanvraag standaardiseert en daarbij voortbouwt op Fink.

Intermediairs geven aan dat de (financiële) gegevens die aangeleverd moeten worden hen onvoldoende in staat stellen om een goede aanvraag te doen (zie een na laatste stelling in Figuur 4.3). De gestandaardiseerde (financiële) gegevens zijn volgens de intermediairs niet goed gekozen. Hoewel intermediairs aangeven dat de taxonomie niet voldoende was voor een hele financieringsaanvraag, moet worden opgemerkt dat dat ook nooit de bedoeling was omdat Fink zich richt op de verkenningfase. Een enkele respondent geeft aan dat de gestandaardiseerde (financiële) gegevens voor een financieringsverkenning niet goed gekozen zijn vanwege de SBR taxonomie die niet aansluit op de SBR banken-taxonomie waar al mee gewerkt wordt. Hierdoor moesten er extra werkzaamheden uitgevoerd worden ten behoeve van de SBR taxonomie van Fink. De vraag is in hoeverre aanhaken bij de banken-taxonomie een oplossing biedt voor alle typen ondernemingen. Zo lopen kleine ondernemingen vaak aan tegen het probleem dat zij niet de beschikbaarheid hebben over alle door banken opgevraagde gegevens. Tevens moet worden opgemerkt dat de Fink-taxonomie door de sector zelf in een aantal bijeenkomsten is vastgesteld.

Tijdens het interview met een intermediair worden soortgelijke voor- en nadelen van SBR genoemd. In beginsel is SBR vooral handig voor financiers, hierdoor is het kredietbeoordelingsproces meer gestroomlijnd. Alleen kost het indienen van een financieringsaanvraag via Fink op het moment veel tijd. Dit komt doordat de aangeleverde gegevens overgetypt moesten worden, terwijl deze op een andere manier al digitaal beschikbaar zijn. Dit komt doordat slechts een beperkt aantal softwareleveranciers klaar was voor Fink.

Accountants werken over het algemeen met softwarepakketten die zijn geënt op de taxonomie zoals gebruikt door banken. Op het moment dat de (noodzakelijke) software die wordt gebruikt door accountants te koppelen is aan de taxonomie van financiers kan de ondernemer/accountant heel makkelijk informatie verstrekken zodat zij baat hebben bij de standaardisatie.

Overig

Negen intermediairs gaven aan één of meerdere financiersverkenningen te hebben ingediend met een gevraagde omvang tussen de € 25.000 en € 125.000. De respondenten gaven aan dat zij een aanvraag hebben ingediend voor 4 zzp'ers, 7 kleine ondernemingen met maximaal 10 werknemers en 1 bedrijf met meer dan 10 werknemers. Er waren 5 starters.²²

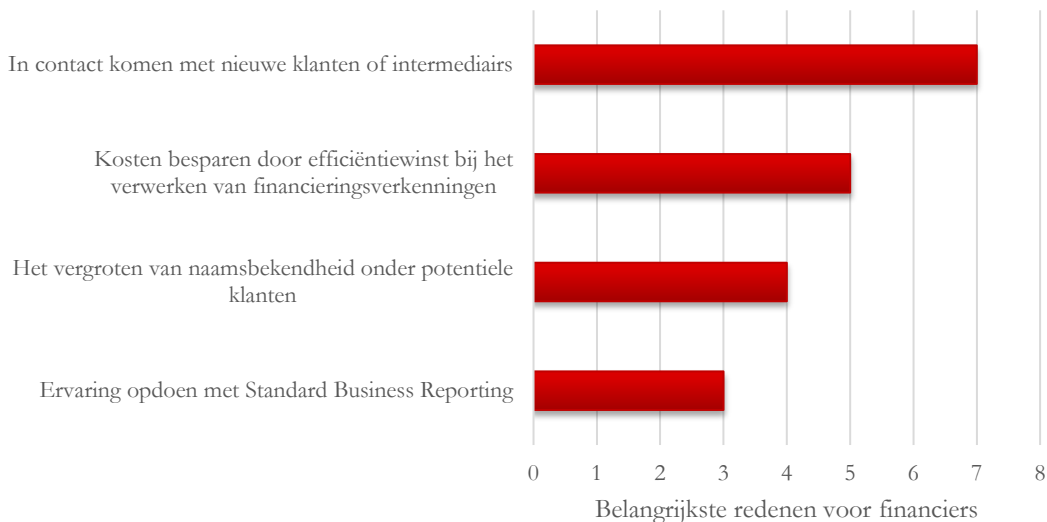
Een intermediair geeft aan dat de gehanteerde rentepercentages bij financiers aangesloten bij Fink dusdanig hoog zijn dat de aanvrager de financiering niet heeft geaccepteerd. Het is volgens de geïnterviewde onduidelijk welk doel Fink nastreeft. Is Fink de alternatieve keuze als financiering via de huisbank niet lukt? Hierdoor concurreert Fink niet met banken, maar biedt het mogelijk een alternatief.

²² Aangezien dit in de enquête is uitgevraagd, komt het totaal niet op 49 aanvragen. Deze vraag is door negen intermediairs beantwoord welke elk voor maximaal twee aanvragen de omvang en het type onderneming hebben doorgegeven.

4.4 Financiers

Aan financiers die hebben meegedaan met de pilot Fink is gevraagd wat hun belangrijkste redenen zijn geweest om deel te nemen aan de pilot. De belangrijkste redenen die genoemd worden, weergegeven in Figuur 4.4, zijn het in contact komen met nieuwe klanten en het besparen van kosten door efficiëntiewinst bij het verwerken van de financieringsverkenningen.

Figuur 4.4 Ervaring op doen met SBR is minder relevant voor financiers

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2016). N=10

Tijdens het interview met een financier wordt hierop aansluitend aangegeven dat de belangrijkste reden om deel te nemen aan Fink het acquisitiekanaal is. Een financier geeft aan dat deelnemen aan Fink mogelijk voor naamsbekendheid onder ondernemers kan zorgen.

Aan de financiers is ook gevraagd of zij het aantal deelnemende ondernemers en intermediairs voldoende vonden. Hierover zijn de meningen verdeeld. De helft van de respondenten vindt van wel, de andere helft vindt van niet of heeft hier geen mening over. Er zijn tot nu toe relatief weinig aanvragen ingediend.

Uit de webenquête blijkt dat financiers die een financieringsverkenning hebben ontvangen, meer verkenningen ontvangen van intermediairs dan door ondernemers zelf. Eén respondent geeft aan dat de financiersverkenningen van intermediairs beter zijn onderbouwd dan die van ondernemers. Dit wordt door een financier tijdens een interview bevestigd. Accountants zijn vaak goed in staat een goede financieringsaanvraag in te vullen. Ook komt het voor dat een ondernemer een aanvraag indient om te toetsen wat zijn kansen zijn, zonder dat er een serieuze aanvraag achter zit. Dit gebeurt over het algemeen niet bij aanvragen die ingediend zijn door intermediairs.

Standard Business Reporting

Ook aan de financiers is gevraagd wat hun ervaring is met het gebruik van Standard Business Reporting. In Figuur 4.5 wordt weergegeven hoe zij het gebruik van SBR gemiddeld waarderen. Financiers geven vooral aan dat het proces van het beoordelen duidelijk en logisch in elkaar zit en

dat de gestandaardiseerde (financiële) gegevens die zij ontvangen, goed zijn gekozen. Echter, de aangeleverde informatie kan momenteel niet worden meegenomen in het vervolgtraject en moet zodoende opnieuw worden aangeleverd. Naar verluidt is dit technisch mogelijk maar moeten hiervoor de processen van de financiers worden aangepast. De efficiëntiewinst die in eerste instantie behaald lijkt, door gegevens gestandaardiseerd aan te leveren, weegt wellicht niet op tegen het feit dat de gegevens niet in één keer kunnen worden verstrekt en deze in het vervolgtraject opnieuw moeten worden aangeleverd.

Figuur 4.5 Het proces en de gekozen gegevens zijn goed gekozen in SBR

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2016). N=10

Tijdens de interviews hebben financiers verschillende voor- en nadelen benoemd van de SBR taxonomie. De ontvangen informatie geeft een goed beeld van het bedrijf en voldoende mogelijkheden om een eerste beoordeling te doen. Maar voor het vervolgtraject hebben financiers meer (kwalitatieve) informatie nodig om een compleet beeld te krijgen van het bedrijf, de prognoses en het business plan.

Financiers gaven aan één of meerdere financiersverkenningen te hebben ontvangen met een gevraagde omvang tussen de € 10.000 en € 4.650.000. Gemiddeld was de omvang van de financieringsaanvraag € 569.000, met een mediaan van € 150.000. De meeste verkenningen hadden een omvang tot € 400.000, met enkele uitschieters van een paar miljoen euro. Aangezien dit fors afwijkt van de bedragen die door de intermediairs zijn ingevuld, wordt getwijfeld aan de juistheid hiervan. Daarnaast is het goed voorstelbaar dat ondernemingen/intermediairs die op zoek zijn naar een krediet van een paar miljoen, zich eerder tot andere financieringsbronnen wenden.

Na het geven van groen licht, hebben de financiers 13 concrete financieringsaanvragen ontvangen. Van deze 13 zijn er twee goedgekeurd, vier afgewezen, één niet geaccepteerd door de aanvrager en nog zes in behandeling. Het is onbekend of andere financieringsaanvragen via Fink hebben geleid tot concrete financiering, gezien het feit dat niet alle 18 financiers hebben deelgenomen aan de webenquête. De redenen dat financieringsvragen zijn afgewezen was dat de financiële positie van

het bedrijf te zwak was. Dit kwam tot uiting in te veel verliesjaren. De documentatie was niet compleet aangeleverd of het bedrijf viel buiten de doelgroep waar de financier zich op richt, waardoor de financiering werd afgewezen.

Bij de laatste (grote) update zijn alle reeds ingevulde financieringsverkenningen gewist. Hierdoor weten financiers niet meer hoeveel aanvragen zij ontvangen hebben. Aan de andere kant is de functionaliteit toegevoegd, waarbij intermediairs contactgegevens kunnen invullen. Financiers kunnen nu gemakkelijker contact opnemen om de verkenning te bespreken. Financiers ervaren het als een gemis dat zij geen melding krijgen van ingediende aanvragen, niet op de hoogte worden gehouden als een ondernemer via een andere financier het traject vervolgt of afziet van een financieringsaanvraag.

Conclusie

- De doelstelling van het project Fink is volgens respondenten en geïnterviewden beperkt gehaald. Men was gematigd positief met een rapportcijfer 6 als modus.
- Ondernemers geven aan weinig zicht te hebben op het functioneren van Fink, aangezien zij dit zelf maar beperkt hebben gebruikt.
- Voor intermediairs is de belangrijkste reden om deel te nemen aan Fink dat bij meerdere financiers tegelijkertijd een financieringsverkenning ingediend kan worden.
- Intermediairs missen met name banken en zakelijk krediet als financiers.
- Voor financiers zijn de belangrijkste redenen om deel te nemen aan Fink het in contact komen met nieuwe klanten en het besparen van kosten door efficiëntiewinst bij het verwerken van de financieringsverkenningen.
- Financiers geven aan dat vooral het proces van het beoordelen duidelijk en logisch in elkaar zit en dat de gestandaardiseerde (financiële) gegevens die zij ontvangen, goed zijn gekozen.
- Zowel intermediairs als financiers geven aan dat het grootste nadeel van Fink is dat de aangeleverde informatie niet kan worden meegenomen in het vervolgtraject.

5 Conclusies & aanbevelingen

Draagt de pilot Fink bij aan een efficiëntere aanvraag en beoordeling van financieringen? En stimuleert Fink via die weg de financiering aan het midden-en kleinbedrijf?

Gedeeltelijk. De waardering die de gebruikers – het merendeel intermediairs en financiers – aan Fink geven is gematigd positief.

Het aantal aanvragen op de online portal bleef achter bij de verwachting. Tijdens de pilotperiode van september 2015 tot juli 2016 hebben de 18 aangesloten financiers financieringsverkenningen ontvangen van 31 intermediairs. In totaal ging het om 49 unieke verkenningen. De deelnemers hadden een hoger aantal verkenningen verwacht. Overigens was het primaire doel van Fink in deze fase niet om zoveel mogelijk verkenningen te realiseren. Het testen van standaardisatie van financieringsverkenningen en de toepassing van SBR in de verkenningfase stond centraal.

Sterke punten

Een aanvraag indienen bij meerdere financiers tegelijk

De mogelijkheid om bij meerdere financiers tegelijkertijd een aanvraag in te dienen, wordt sterk gewaardeerd. Financiers vinden Fink een goede mogelijkheid om nieuwe klanten te krijgen. Hiermee biedt het portal een goede kans voor nieuwe of nog relatief onbekende financiers om de markt te betreden. Bij een effectief werkend platform kan dit een stimulans zijn voor de concurrentie tussen kredietverstrekkers.

Een betrouwbaar platform van de overheid

Door de rol van de overheid in een platform dichten ondernemers en intermediairs Fink meer betrouwbaarheid toe. Overigens bestaat de kans dat er een afweging (*trade-off*) is tussen het aantal aangesloten financiers en het impliciete keurmerk vanuit de overheid dat van het platform en de aangesloten financiers uitgaat. Het openstellen van het platform voor alle financiers kan concurrentie bevorderen. Tegelijkertijd kan het er voor zorgen dat intermediairs en ondernemers vertrouwen verliezen in de betrouwbaarheid van de aangesloten financiers.

Verbeterpunten

Eenduidige communicatie over het doel van Fink

De communicatie over de strekking van Fink is niet eenduidig, zo constateren de onderzoekers. Hoofddoel van Fink is het verbeteren, standaardiseren en ontsluiten van informatie over het mkb ten behoeve van de financieringsaanvraag. Dit moet zowel het aanvragen als het beoordelen van financieringen efficiënter maken.

Hiermee suggereert Fink een platform voor financieringsaanvragen te zijn. Op de website van Fink staat echter expliciet dat het gaat om financieringsverkenningen. Dit laatste houdt in dat financiers en ondernemers/intermediairs met elkaar in contact komen en op basis van een eerste korte beoordeling bepalen of ze de volgende fase van een financieringsaanvraag in willen met elkaar.

Het is dan ook niet voor iedereen duidelijk welk doel Fink precies voor ogen had, zo blijkt uit de interviews en enquête. De meeste ondernemers en intermediairs hadden hun verwachting ingesteld op een platform voor aanvragen voor financiering. Echter, er dient eerst een verkenning ingediend te worden, welke door financiers goed- of afgekeurd kan worden. Waarna het proces van een financieringsaanvraag van start gaat.

De teleurstelling over het aantal aanvragen moet dan ook in dit licht worden gezien. Onduidelijk is of de deelnemers het aantal aanvragen voldoende hadden gevonden indien alleen wordt gekeken naar het doel van de pilot Fink. Namelijk om te testen of standaardisatie van een financieringsverkenning en toepassing van SBR in de verkenningfase kan werken.

Behoeftte aan platform als Fink

Het was geen onderdeel van dit onderzoek om de noodzaak tot het instellen van het platform Fink te analyseren. Wel raden de onderzoekers het ministerie aan om – in hun overwegingen over de toekomst van Fink – mee te nemen of er in de markt behoefte is aan een verkenningplatform (en hiermee meer een matchingsplatform) of een platform waarop een financieringsaanvraag kan worden gedaan.

Technische verbeterpunten

Het portal biedt nu ruimte om handmatig (financiële) informatie aan te leveren en biedt geen mogelijkheden om jaarcijfers of andere (financiële) bestanden als bestand toe te voegen aan het dossier. Dit terwijl er voor de volledige aanvraag meer informatie en documentatie nodig is van mkb-ers dan via Fink aangeleverd kan worden. Fink is hierdoor vooral een introductie om een eerste beeld van de ondernemer te krijgen. Er is bewust gekozen om gebruik te maken van SBR, terwijl uit de webenquête blijkt dat de efficiëntiewinst niet zozeer door SBR wordt gerealiseerd maar door de mogelijkheid om een verkenning bij meerdere financiers tegelijkertijd in te dienen.

De gehanteerde knock-out criteria zijn niet transparant en werken mogelijk niet goed. Zeker 70% van alle financieringsverkenningen krijgt in eerste instantie groen licht, waarna bij het indienen van de gegevens in het vervolgtraject, slechts een selecte groep overblijft. Het lijkt er daarom op dat de criteria van de financiers erg ruim zijn geformuleerd.

Op dit moment blijven aanvragen soms lang liggen. Financiers worden geacht snel te reageren, maar kunnen daarin worden belemmerd doordat het portal niet automatisch een bericht stuurt op het moment dat een aanvraag is ingediend. De financier zou, om dit te voorkomen, dagelijks moeten inloggen op Fink om dit bij te houden. Het heeft ook voordelen dat er niet direct een bericht wordt gestuurd. Zo probeert een geïnterviewde financier meteen contact op te nemen met de intermediair als er een aanvraag binnen is, om hun kansen als financiers te verhogen. Hij kan zich hiermee onderscheiden ten opzichte van andere financiers. Als alle financiers tegelijk een bericht ontvangen, neemt de concurrentie verder toe. Dit lijkt een neveneffect te zijn van het kunnen indienen van een aanvraag bij meerdere financiers tegelijk.

Financiers willen graag op de hoogte gehouden worden van de status van de aanvragen. Nu wordt zelden gecommuniceerd als de financiering al via een andere financier loopt of de ondernemer/intermediair niet verder wil met de verkenning.

Doordat slechts een beperkt aantal softwareleveranciers klaar was voor Fink, moesten veel gebruikers de informatie handmatig overtypen in Fink.

De naamsbekendheid wordt als onvoldoende ervaren

De verwachting bij de gebruikers was dat er een standaard zou worden gemaakt die breed zou worden opgepakt, nu heerst het gevoel dat het project Fink richting afronding gaat. Deelnemers aan de pilot zijn teleurgesteld over het verloop, en de verwachting was dat er veel meer aanvragen zouden komen. Gebruikers hebben hierdoor het beeld dat de naamsbekendheid van Fink te laag is. Dit valt echter niet te toetsen aangezien het onderzoek alleen gebruikers heeft bevraagd en er geen inzicht is in waarom niet-gebruikers geen gebruikmaken van Fink.

De mogelijkheid tot feedback geven en krijgen, lijkt beperkt te worden gebruikt

Het proces van het aanvragen van financiering is gebaat bij de mogelijkheid tot het geven en ontvangen van feedback. Mocht een financier een aanvraag afwijzen, dan is het nuttig voor de onderneming – en op lange termijn ook voor financiers in het algemeen – als de onderneming weet waar dit aan ligt. Gaat het om onvoldoende bedrijfspotentieel of onvoldoende zekerheden? Of is de match met de betreffende financier niet juist, bijvoorbeeld door de vorm van financiering, de omvang van financiering of de regio of sector waarin het bedrijf actief is. Fink stelt de aangesloten financiers in staat om met knock out criteria te werken die voor een aanzienlijk deel toezien op de laatste categorie van redenen tot afwijzing. Uit de gebruikersdata blijkt dat in circa 23% van de beoordeelde aanvragen een aanvraag automatisch wordt afgekeurd. Er is een mogelijkheid voor feedback maar SEO heeft niet kunnen verifiëren of de indieners van de aanvraag teruggekoppeld krijgen dat de financieringsaanvraag niet past bij de betreffende ondernemer of dat er een algemene afwijzing wordt verstrekt. In dit laatste geval krijgt de ondernemer geen of beperkte feedback en bestaat het risico dat ondernemingen ontmoedigd raken terwijl afwijzing niks te maken heeft met bedrijfseconomische redenen.

Betrekking van de markt bij Fink

Aandacht voor communicatie

Bij de deelnemers heerst sinds januari 2016 het beeld dat Fink mogelijk eindig zou zijn. Vele partijen geven aan te hebben geïnvesteerd in Fink, maar voelen zich in het proces onvoldoende serieus genomen en hebben het idee dat hun adviezen niet zijn geïmplementeerd. Onbekend is of de betreffende deelnemers aanwezig waren bij de verschillende bijeenkomsten en gebruik hebben gemaakt van individuele begeleiding, die tijdens de Fink pilot ook beschikbaar was. Goede communicatie over Fink is dus een aandachtspunt. Wat kunnen deelnemers verwachten?

Maak deelname voor intermediairs aantrekkelijker

Als Fink door alle intermediairs gebruikt zou moeten worden, moet het aantrekkelijker gemaakt worden voor intermediairs om mee te doen. Dat houdt in aandacht voor de werkprocessen van de intermediair en het geautomatiseerd hergebruiken van al aanwezige data bij de intermediair. Hierdoor zal er minder verloop zijn van de intermediairs die met dit project meedoen.

Ook het feit dat de grote banken en regionale *informal investors* niet mee doen met de pilot, is als een gemis ervaren.

Breng resultaten naar buiten

De resultaten die vooralsnog bereikt zijn via Fink, zijn nog niet overgebracht. Denk hierbij aan het aantal keer dat een groen licht wordt verstrekt of het aantal financieringen dat tot stand komt. Ook voor dit doel zou het goed zijn als er meer informatie wordt verzameld over de bereikte doelgroep. Wat is de omvang van de ondernemingen die financiering zoeken? Hoeveel financiering zoeken zij? Et cetera.

Toekomst van Fink

Mocht het ministerie besluiten om Fink (al dan niet in dezelfde vorm) voort te zetten, dan wordt sterk aanbevolen na te gaan of de naamsbekendheid van Fink voldoende is. Uit de interviews met de ondernemers blijkt dat zij Fink niet kenden. Er kan ook voor worden gekozen om de naamsbekendheid alleen op de intermediairs te richten. Maar ook bij deze keuze, lijkt potentie voor verbetering. Tot juli 2016 hebben er 31 intermediairs een aanvraag ingediend bij Fink.

Alvorens het project te verlengen of anderzijds voort te zetten moet er meer duidelijkheid komen over intermediairs en de relatie met de Wet op het financieel toezicht (Wft) die een vergunning vereist als bemiddeld wordt voor niet-zakelijke kredieten. Nu hierover onduidelijkheid blijkt te bestaan in de markt, is het van belang deze weg te nemen.

Tot slot raden de onderzoekers aan vooral zorg te dragen voor de algehele communicatie over de toekomst van Fink en welke verwachtingen intermediairs en financiers mogen hebben.

Technische aanbevelingen

Naast de genoemde aanbevelingen, komen uit het onderzoek over Fink verschillende technische aandachtspunten naar voren:

- Maak het mogelijk dat financiers een mailnotificatie krijgen zodra iemand via het platform een aanvraag bij hen indient.
- Houd in stand dat men bij meerdere financiers tegelijk een verkenning kan indienen.
- Introduceer (of houd in stand indien dit reeds bestaat) de feedbackfunctie bij automatische afwijzing via knock out.
- Stimuleer dat financiële gegevens kunnen worden geüpload of dat het systeem kan worden gekoppeld aan een breed gebruikt boekhoudsysteem. Dit voorkomt het onnodig overtypen van informatie. Dit kan worden bereikt als er meer softwareleveranciers aanhaken bij de pilot.
- Bevorder dat de reeds aangeleverde informatie kan worden meegenomen in de verdere financieringsaanvraag. Naar verluidt is dit technisch mogelijk maar moeten hiervoor de processen van de financiers worden aangepast.
- Maak het mogelijk dat aanvullende informatie kan worden aangeleverd via Fink
- Verzamel gegevens over de omvang van de aangevraagde financiering, de omvang van de aanvragen onderneming en andere bedrijfskenmerken (sector, omzet en aantal werknemers). Dit zodat kan worden vastgesteld welke doelgroep er uiteindelijk wordt bediend door Fink en voor een latere evaluatie.

Bijlage A Enquête

Intro vraag:

1. Aan de Pilot Fink nemen zowel financiers als intermediairs deel. Een **financier** ontvangt financieringsverkenningen en een **intermediair** dient financieringsverkenningen in via Fink.
Bent u een intermediair of een financier? Gelieve de vragenlijst in te vullen voor wat op u het meest van toepassing is:
 - a. Ik ben financier
 - b. Ik ben intermediair

Vragen voor intermediairs: *{indien v1=ik ben intermediair}*

U heeft aangegeven een intermediair te zijn.

Dit betekent dat u Fink heeft gebruikt om financieringsverkenningen in te dienen namens uw klanten.

2. Wat zijn voor u de belangrijkste redenen geweest om deel te nemen aan de pilot Fink?
Toelichting: er zijn meerdere antwoorden mogelijk
 - a. Het vergroten van de kans op financiering voor mijn klanten
 - b. Ervaring opdoen met Standard Business Reporting
 - c. Het verkennen van (alternatieve) financieringsmogelijkheden
 - d. Kosten besparen door efficiëntiewinst bij het doen van financieringsverkenningen
 - e. Extra service aan mijn klanten doordat er bij meerdere financiers een verkenning kan worden ingediend
 - f. Fink functioneert als keurmerk vanuit de overheid voor betrouwbare financiers
 - g. Anders, namelijk *{open veld}*
3. *Hoeveel financieringsverkenningen heeft u ingediend via de pilot Fink? *{open veld waarin enkel getallen kunnen worden ingevuld}* *{verplicht}*
4. *Heeft u sinds de start van de pilot Fink bij al uw financieringsbehoeftes een financieringsverkenning gedaan door gebruik te maken van Fink? *{ja/nee}* *{verplicht}*
5. *{Indien v4 = nee}* U heeft aangegeven niet bij al uw financieringsverkenningen gebruik te hebben gemaakt van Fink. Wat is hiervoor de belangrijkste reden? *{enkele keuze}*
 - a. Mijn cliënten gaven de voorkeur aan een ander type financieringsverkenning
 - b. De financieringsvoorwaarden van de aangesloten financiers zijn onaantrekkelijk
 - c. Ik geef er de voorkeur aan mijn financieringsverkenning bij één specifieke financier te doen
 - d. Het indienen van een financieringsverkenning bij Fink kost te veel tijd
 - e. De beoogde financier is niet aangesloten bij Fink
 - f. Anders, namelijk *{open veld}*

6. Wat vindt u van het aantal en type financiers dat deelneemt aan de pilot Fink? *{te veel/goed/te weinig/geen mening}*

		Te weinig	Goed	Te veel	Geen mening
A	Banken				
B	Crowdfunding				
C	Factoring				
D	Business Angels				
E	Zakelijk krediet				
F	Investeringsmaatschappij				
G	Microfinanciering				

7. *Fink maakt gebruik van **Standard Business Reporting** om zodoende de door de aanvrager aangeleverde informatie en financiële gegevens te standaardiseren. De onderstaande tabel bevat een aantal stellingen over Standard Business Reporting in Fink. *Toelichting: Geef per stelling aan in hoeverre u het met de stelling eens of oneens bent {verplicht}*

	Norm	Helemaal eens	Eens	Noch eens, noch oneens	Oneens	Helemaal oneens	Geen mening
A	Ik doe graag een financieringsverkenning bij meerdere financiers tegelijk						
B	De gestandaardiseerde (financiële) gegevens die ik bij het doen van een financieringsverkenning moet invoeren zijn goed gekozen						
C	Het proces van het invoeren van gestandaardiseerde (financiële) gegevens is duidelijk en zit logisch in elkaar						
D	Een voordeel van Standard Business Reporting in Fink is dat alle benodigde (financiële) gegevens in één keer aan financiers kunnen worden verstrekt						
E	Het gebruik van Standard Business Reporting verlaagt de kosten van het verkennen van financiering						
F	Het doen van een financieringsverkenning verloopt langzamer via Fink						
G	Bij een financieringsverkenning via de pilot Fink kunnen meer actuele cijfers worden gebruikt						

	Norm	Helemaal eens	Eens	Noch eens, noch oneens	Oneens	Helemaal oneens	Geen mening
H	Aangeleverde gegevens in Fink kunnen niet worden meegenomen in het vervoltraject en moeten zodoende opnieuw worden aangeleverd						

U was het niet eens met bepaalde stellingen omtrent **Standard Business Reporting** uit de voorgaande vraag.

8. {Indien v7B = Oneens of Helemaal oneens} U heeft aangegeven dat *de (financiële) gegevens die bij het doen van een financieringsverkenning moeten worden ingevoerd niet goed zijn gekozen of u in onvoldoende mate in staat stellen een goede financieringsverkenning te doen. Welke informatie ontbreekt? {open veld}*
9. {Indien v7C = Oneens of Helemaal oneens} U heeft aangegeven dat *het proces van het invoeren van (financiële) gegevens in Fink niet duidelijk is of onlogisch in elkaar zit. Waar zit de onduidelijkheid? {open veld}*
10. {Indien v7H = oneens of helemaal onseen} U heeft aangegeven dat *de aangeleverde gegevens in Fink niet kunnen worden meegenomen in het vervoltraject en moeten zodoende opnieuw worden aangeleverd. Waar ligt dit aan? {open veld}*
11. {Indien v3 = 1} U heeft aangegeven **één** financieringsverkenning te hebben ingediend waarbij u gebruik heeft gemaakt van Fink. Kunt u aangeven om welk type onderneming het ging en wat de omvang van het gevraagde krediet was?

Dropdown menu	
Starter	Ja/nee/onbekend
Omvang bedrijf	Zzp / 1-10 werknemers / >10 werknemers / onbekend
Omvang gevraagde krediet in euro's:	{open veld}

12. {Indien v3 > 1} U heeft aangegeven meerdere financieringsverkenningen te hebben ingediend waarbij u gebruik heeft gemaakt van Fink. Kunt u voor de **laatste twee** financieringsverkenningen aangeven om welk type onderneming het ging en wat de omvang van het gevraagde krediet was?

Eerste financieringsverkenning:

Dropdown menu	
Starter	Ja/nee/onbekend
Omvang bedrijf	Zzp / 1-10 werknemers / >10 werknemers / onbekend

Dropdown menu	
Omvang gevraagde krediet in euro's:	{open veld}

Tweede financieringsverkenning:

Dropdown menu	
Starter	Ja/nee
Omvang bedrijf	Zzp / 1-10 werknemers / >10 werknemers / onbekend
Omvang gevraagde krediet in euro's:	{open veld}

13. $\{Indien v3 = >0\}$ Heeft u van alle financiers aan wie uw financieringsverkenning is toegezonden een reactie ontvangen?
- Ja
 - Nee
 - Onbend / weet ik niet
14. $\{*Indien v3 = >0\}$ Heeft u een positieve reactie (groen licht) ontvangen van één of meerdere financiers? $\{ja/nee\} \{verplicht\}$
15. $\{*Indien v14 = Ja\}$ Hoeveel concrete financieringsaanvragen heeft u ingediend na het ontvangen van een positieve reactie (groen licht) van financiers? *Gelieve een -0- in te vullen als u geen aanvragen heeft gehad. $\{verplicht\} \{open\ veld\}$ waarin enkel getallen kunnen worden ingevuld*
16. $\{*Indien v15 = >0\}$ Wat is de huidige status van deze financieringsaanvragen? *Gelieve een -0- in te vullen als u geen aanvragen heeft gehad. $\{verplicht\}$*
- Aantal goedgekeurd door financier: $\{open\ veld\}$ waarin enkel getallen kunnen worden ingevuld
 - Aantal afgewezen door financier: $\{open\ veld\}$ waarin enkel getallen kunnen worden ingevuld
 - Aantal niet geaccepteerd door de aanvrager: $\{open\ veld\}$ waarin enkel getallen kunnen worden ingevuld
 - Aantal nog in behandeling bij financier: $\{open\ veld\}$ waarin enkel getallen kunnen worden ingevuld
17. $\{Indien v16\ aantal\ afgekeurd = >0\}$ U heeft aangegeven dat een of meerdere van de financieringsaanvragen die u naar aanleiding van een positieve reactie (groen licht) heeft ingediend inmiddels is/ zijn afgewezen. Welke reden(en) werd(en) aangevoerd voor het afwijzen van de financieringsaanvraag- of aanvragen? $\{open\ veld\}$

Vragen voor financiers: $\{indien\ v1=ik\ ben\ financier\}$

U heeft aangegeven een financier te zijn.

Dit betekent dat u financieringsverkenningen ontvangt via Fink.

18. Wat zijn voor u de belangrijkste redenen geweest om deel te nemen aan de Pilot Fink?
Toelichting: er zijn meerdere antwoorden mogelijk

- a. Kosten besparen door efficiëntiewinst bij het verwerken van financieringsverkenningen
- b. In contact komen met nieuwe klanten of intermediairs
- c. Het vergroten van naamsbekendheid onder potentiële klanten
- d. Ervaring opdoen met Standard Business Reporting
- e. Anders, namelijk *{open veld}*

19. Is het aantal aan Fink deelnemende ondernemers en intermediairs naar uw mening voldoende? *{ja/nee}*

20. *Hoeveel financieringsverkenningen heeft u via Fink ontvangen van intermediairs, en hoeveel direct van ondernemers? *Gelieve een -0- in te vullen als u geen aanvragen heeft gehad. {verplicht}*

A	Aantal via deelnemende intermediairs:	#
B	Aantal direct van ondernemer:	#
C	Aantal onbekend:	#

21. *{indien v20 A+B is ingevuld: zowel financieringsverkenningen via intermediairs én ondernemers}* Ervaart u verschil tussen financieringsverkenningen via Fink die door intermediairs zijn ingediend en die door ondernemers zelf zijn ingediend? *Zo ja, waarin zitten deze verschillen? {open veld}*

22. *Fink maakt gebruik van **Standard Business Reporting** om zodoende de door de aanvrager aangeleverde informatie en financiële gegevens te standaardiseren. De onderstaande tabel bevat een aantal stellingen over Standard Business Reporting in Fink. *{verplicht}* *Toelichting: Geef per stelling aan in hoeverre u het met de stelling eens of oneens bent.*

	Norm	Helemaal eens	Eens	Noch eens, noch oneens	Oneens	Helemaal oneens	Geen mening
A	De gestandaardiseerde (financiële) gegevens die ik van aanvragers ontvang, zijn goed gekozen en stellen mij in staat een goede (initiële) kredietbeoordeling te geven						
B	De gestandaardiseerde (financiële) gegevens die ik van aanvragers ontvang, stellen mij in staat een goede (initiële) kredietbeoordeling te geven						
C	Het proces van het beoordelen van de gestandaardiseerde (financiële) gegevens is duidelijk en zit logisch in elkaar						

	Norm	Helemaal eens	Eens	Noch eens, noch oneens	Oneens	Helemaal oneens	Geen mening
D	Een voordeel van Standard Business Reporting in de pilot Fink is dat alle benodigde (financiële) gegevens in één keer kunnen worden verstrekt						
E	Het verwerken van een financieringsverkenning via Fink kost meer tijd						
F	Het gebruik van Standard Business Reporting verlaagt de kosten van het beoordelen van financieringsverkenningen						
G	Bij een financieringsverkenning via Fink kunnen meer actuele cijfers worden gebruikt						
H	Aangeleverde gegevens in Fink kunnen niet worden meegenomen in het vervolgtraject en moeten zodoende opnieuw worden aangeleverd						

U was het niet eens met bepaalde stellingen omtrent **Standard Business Reporting** uit de voorgaande vraag.

23. {Indien v22A = Oneens of Helemaal oneens} U heeft aangegeven dat *de (financiële) gegevens die bij het doen van een financieringsverkenning moeten worden ingevoerd niet goed zijn gekozen of u in onvoldoende mate in staat stellen een goede (initiële) kredietbeoordeling te geven.* Welke informatie ontbreekt? {open veld}
24. {Indien v22B = Oneens of Helemaal oneens} U heeft aangegeven dat *het proces van het beoordelen van (financiële) gegevens in Fink niet duidelijk is of onlogisch in elkaar zit.* Waar zit de onduidelijkheid? {open veld}
25. {Indien v22H = oneens of helemaal oneens} U heeft aangegeven dat *de aangeleverde gegevens in Fink niet kunnen worden meegenomen in het vervolgtraject en moeten zodoende opnieuw worden aangeleverd.* Waar ligt dit aan? {open veld}
26. {Indien totaal v20 >0} U heeft aangegeven één of meerdere financieringsverkenningen via Fink te hebben ontvangen. Wat was het aangevraagde bedrag van de **laatste vijf** ontvangen financieringsverkenningen? Indien u minder dan vijf financieringsverkenningen heeft ontvangen vult u alleen deze in.

1. Omvang gevraagd krediet in euro's:	
2. Omvang gevraagd krediet in euro's:	

3. Omvang gevraagd krediet in euro's:	
4. Omvang gevraagd krediet in euro's:	
5. Omvang gevraagd krediet in euro's:	

27. $\{Indien v20 = >0\}$ Heeft u aan alle aanvragers van wie u een financieringsverkenning heeft ontvangen een reactie gestuurd?
- Ja
 - Nee
 - Onbend / weet ik niet
28. $\{*Indien v20 = >0\}$ Heeft u een positieve reactie (groen licht) gegeven op één of meerdere van de ontvangen financieringsverkenningen? $\{ja/nee\}\{verplicht\}$
29. $\{*Indien v28 = Ja\}$ Heeft u zicht op het aantal concrete financieringsaanvragen dat u heeft ontvangen na het geven van een positieve reactie (groen licht) in Fink? $\{ja/nee\}$
30. $\{*Indien v29 = Ja\}$ Hoeveel concrete financieringsaanvragen heeft u ontvangen na het geven van een groen licht? *Gelieve een -0- in te vullen als u geen aanvragen heeft gehad. $\{open veld waarin enkel getallen kunnen worden ingevuld\}$*
31. $\{Indien v29 = Nee\}$ U heeft aangegeven geen zicht te hebben op het aantal concrete financieringsaanvragen dat u heeft ontvangen na het geven van een positieve reactie (groen licht) in Fink. Waar komt dit door? $\{open veld\}$
32. $\{*Indien v30 = >0\}$ Wat is de huidige status van deze financieringsaanvragen?
- Aantal goedgekeurd $\{open veld waarin enkel getallen kunnen worden ingevuld\}$
 - Aantal afgewezen $\{open veld waarin enkel getallen kunnen worden ingevuld\}$
 - Aantal niet geaccepteerd door de aanvrager $\{open veld waarin enkel getallen kunnen worden ingevuld\}$
 - Aantal nog in behandeling $\{open veld waarin enkel getallen kunnen worden ingevuld\}$
33. $\{Indien v32b aantal afgekeurd = >0\}$ U heeft aangegeven dat een of meerdere van de financieringsaanvragen die u naar aanleiding van een positieve reactie (groen licht) heeft ontvangen inmiddels is/zijn afgewezen. Welke reden(en) heeft u aangevoerd voor het afwijzen van de financieringsaanvraag- of aanvragen? $\{open veld\}$

$\{Vragen voor zowel intermediairs als financiers\}$

Graag willen wij u nog enkele vragen stellen over uw algemene indruk van de pilot Fink.

34. $\{*De doelstelling van het project Fink is "Het verbeteren, standaardiseren en ontsluiten van informatie over het MKB ten behoeve van de financieringsaanvraag waardoor financiering aanvragen efficiënter wordt". In hoeverre is de pilot Fink er naar uw mening in geslaagd deze doelstelling te realiseren? $\{verplicht\}$$
- Volledig gerealiseerd

- b. Grotendeels gerealiseerd
 - c. Gedeeltelijk gerealiseerd
 - d. In beperkt mate gerealiseerd
 - e. Geheel niet gerealiseerd
35. *{Indien v2 = b, c, d, e}* U heeft aangegeven dat Fink er niet (geheel) in geslaagd is de gestelde doelstelling te realiseren. Waar ligt dit aan? *{open veld}*
36. Op een schaal van 1 tot 10, welk cijfer zou u Fink in zijn totaliteit geven? *{getalleveld 1 tot 10}*
37. Heeft u verbeterpunten voor Fink? Zo ja, welke? *{open veld}*
38. *Wij zouden graag met een aantal deelnemers van Fink nader in gesprek treden over hun ervaringen en hoe hun eventuele suggesties toegepast kunnen worden. Mogen wij u daarom voor een kort telefonisch interview benaderen? *{ja/nee}* *{verplicht}*
39. **{Indien v38 = ja}* Hartelijk dank voor uw bereidheid deel te nemen aan een kort telefonisch interview. Gelieve hieronder uw contactgegevens op te nemen. *De door u opgegeven contactgegevens worden niet met derden gedeeld en zullen enkel gebruikt worden voor een kort telefonisch interview in het kader van dit onderzoek.*

Naam	...
Emailadres	...
Telefoonnummer	...

Einde enquête {afsluitende pagina}

Hartelijk dank voor uw medewerking!

Gelieve op 'indienen' te klikken om uw resultaten op te sturen, waarna u deze pagina kan afsluiten.

seo economisch onderzoek

Roetersstraat 29 . 1018 WB Amsterdam . T (+31) 20 525 16 30 . F (+31) 20 525 16 86 . www.seo.nl